

Sygn. akt VIII U 1048/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2019 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący – Sędzia SO Zofia Kubalska

Protokolant – starszy sekretarz sądowy Ewelina Parol

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2019 roku w Lublinie

sprawy B. P.

z udziałem S. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wysokość podstawy wymiaru składek

na skutek odwołania B. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 4 czerwca 2014 roku znak: (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję w części dotyczącej ustalenia podstawy wymiaru składek po ustaniu zatrudnienia za miesiąc wrzesień 2010 roku i ustala, że podstawa wymiaru składek dla S. S. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy zlecenia u płatnika Centrum (...) B. P. na ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe i wypadkowe wynosi 3146 zł (trzy tysiące sto czterdzieści sześć złotych) i na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 2791,76 zł (dwa tysiące siedemset dziewięćdziesiąt jeden złotych siedemdziesiąt sześć groszy);

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz B. P. kwotę 4800 zł (cztery tysiące osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VIII U 1048/17

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 4 czerwca 2014 roku ustalił dla S. S. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy zlecenia u płatnika CENTRUM (...) B. P. podstawę wymiaru składek za grudzień 2012 roku na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i wypadkowe) w kwocie 709,68 złotych i na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 629,77 złotych, za miesiąc styczeń 2013 roku na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i wypadkowe) i na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 0,00 złotych, a także ustalił podstawy wymiaru składek po ustaniu zatrudnienia za wrzesień 2010 roku na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i wypadkowe) w kwocie 14.983,91 złotych i na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 13.296,72 złotych oraz za luty 2013 roku na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i wypadkowe) w kwocie 709,68 złotych i na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 629,77 złotych. W uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia organ rentowy wskazał, że zgodnie z umową zlecenia S. S. zlecono wykonanie opieki nad osobami starszymi w Niemczech, natomiast zgodnie z umową o dzieło powierzono jej wykonanie dzieła polegającego na sporządzeniu 123 zestawów posiłków dla osób starszych z uwzględnieniem zaleceń lekarzy i dietetyków oraz zapotrzebowania. Obie umowy wykonywane były na rzecz tej samej osoby, w tym

samym okresie, natomiast składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zostały odprowadzone wyłącznie od umowy zlecenia. W ocenie organu czynności będące przedmiotem umowy o dzieło mieszczą się w zakresie sprawowania opieki nad osobami starszymi i stanowią usługę, do której stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. W związku z tym organ uznał zawarte umowy za jeden stosunek zobowiązaniowy. Czynności podejmowane w ramach umowy o dzieło nie prowadziły bowiem do powstania konkretnego, indywidualnego rezultatu. Ich celem były wykonywanie powtarzalnych czynności, nie spełniających cech dzieła. Organ zwrócił także uwagę, że suma podstaw wymiaru składek wykazanych przez płatnika w złożonych dokumentach rozliczeniowych za 2010 rok wynosi 5.300,00 złotych i nie jest zgodna z przychodem wykazany w urzędzie skarbowym, który wyniósł 18.983,91 złote (decyzja k. 1-5 akt ZUS).

B. P. złożyła odwołanie od powyższej decyzji, zarzucając jej naruszenie prawa materialnego w postaci art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez przyjęcie, że przygotowanie posiłków przez S. S. odbywało się w ramach umowy zlecenia, naruszenie przepisów postępowania w postaci art. 6-8 i art. 11 kodeksu postępowania administracyjnego poprzez niedokładne wyjaśnienie stanu faktycznego oraz prowadzenie sprawy w sposób nie budzący zaufania do organów państwa, a także naruszenie przepisów postępowania w postaci art. 123 § 3 kodeksu postępowania administracyjnego poprzez wydanie w trakcie postępowania dwóch decyzji. W uzasadnieniu B. P. wskazywała, że umowa o dzieło została zawarta w ramach swobody umów, a żadna z nich nie sprzeciwiała się właściwości stosunku cywilnoprawnego, ustawie lub zasadom współżycia społecznego. Zlecenie przygotowania określonej liczby posiłków w jej ocenie jest typową umową rezultatu, dla której właściwą formą prawną jest umowa o dzieło (odwołanie k. 9-10 t. I a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jej oddalenie, powtarzając argumentację jak w zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 12-13 t. I a.s.).

Po rozpatrzeniu sprawy z powyższego odwołania Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 7 czerwca 2016 roku, sygn. akt VIII U 1288/14, oddalił odwołanie (wyrok k. 182 t. I a.s.).

Na skutek apelacji B. P. od powyższego wyroku Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z dnia 8 marca 2017 roku, sygn. akt III AUa 957/16, uchylił zaskarżony wyrok w części dotyczącej wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne S. S. za wrzesień 2010 roku i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Lublinie do ponownego rozpoznania, pozostawiając mu rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego. Sąd Apelacyjny uznał, że w części dotyczącej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne za wrzesień 2010 roku Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy. W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd I instancji zaniechał zbadania materialnoprawnej podstawy ustalenia wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne S. S. i dodatkowo pominął całkowicie merytoryczne zarzuty zgłoszone przez stronę; oraz nie rozważył wszystkich zarzutów odwołującej dotyczących kwestii faktycznych rzutujących na zasadność roszczenia B. P., podważającej w szczególności sposób obliczenia składki za wrzesień 2010 roku. Sąd Okręgowy został zobowiązany do przeprowadzenia kontroli prawidłowości ustalonej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne S. S. za wrzesień 2010 roku z tytułu wykonywania umowy zlecenia. Rozpoznając ponownie sprawę, w tak zakreślonych granicach, Sąd powinien ustalić sposób określenia wysokości podstawy wymiaru składki za wrzesień 2010 roku na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne oraz kiedy zainteresowana w rzeczywistości otrzymała od skarżącej wynagrodzenie za wykonaną umowę zlecenia i w jakiej wysokości. Następnie ocenić zebrany materiał dowodowy w świetle unormowań określających podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe zawartych w art. 18 ust. 3, art. 12 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 81 ust. 1 i ust. 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Sąd Okręgowy został również zobowiązany do rozważenia zasadności żądania skarżącej zastosowania regulacji § 2 ust. 1 pkt 16 w związku § 5 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (wyrok z uzasadnieniem k. 237, 240-243 t. II a.s.).

W toku postępowania pełnomocnik B. P. ostatecznie sprecyzował, że wnosi o ustalenie podstawy wymiaru składek za miesiąc wrzesień 2010 roku na ubezpieczenia społeczne w wysokości 3.146 złotych, a na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 2.791,76 złotych (k. 258v, 276 t. II a.s.).

Sąd Okręgowy w Lublinie po ponownym rozpoznaniu sprawy ustalił, co następuje:

W dniu 15 kwietnia 2010 roku S. S. zawarła umowę zlecenia z CENTRUM (...), reprezentowanym przez B. P.. Na jej podstawie S. S. zobowiązała się do jak najstaranniejszego wykonania opieki nad osobami starszymi w terminie od dnia 1 maja 2010 roku do dnia 31 sierpnia 2010 roku. Za prawidłowe wykonanie zlecenia określone w umowie wynagrodzenie wynosiło 1.300,00 złotych brutto, płatne do 10 dnia każdego miesiąca (umowa zlecenia k. 55-56 akt ZUS).

S. S. zawarła z CENTRUM (...) również umowę o dzieło datowaną na dzień 15 kwietnia 2010 roku. Na jej podstawie zostało jej powierzone wykonanie dzieła polegającego na sporządzeniu 123 zestawów posiłków składających się ze śniadania, dwudaniowego obiadu oraz kolacji dla osób starszych z uwzględnieniem zaleceń lekarzy i dietetyków oraz zapotrzebowania. Termin wykonania został ustalony od dnia 1 maja 2010 roku do dnia 31 sierpnia 2010 roku, a wynagrodzenie na kwotę 3.024,00 euro netto (umowa o dzieło k. 57-58 akt ZUS).

Umowy zostały zawarte korespondencyjnie za pomocą poczty, S. S. odsyłała B. P. podpisane egzemplarze umów. W ich ramach w kwietniu 2010 roku S. S. wyjechała do Niemiec, do miejscowości K., gdzie miała sprawować opiekę nad starszą osobą. Przejęła wszystkie obowiązki od dotychczasowej opiekunki – M. B., które polegały na sprzątaniu, przygotowywaniu posiłków oraz dokonywaniu drobnych, codziennych zakupów. Ponadto pomagała osobie podopiecznej w codziennych czynnościach, dbaniu o higienę, kontaktach ze znajomymi oraz poruszaniu się. W razie potrzeby udawała się z taką osobą z wizytą do lekarza. Przygotowywane posiłki nie były ustalane przez dietetyków lub lekarzy, ponieważ S. S. nie otrzymywała żadnych zaleceń w tym względzie. Również zakupy były dokonywane według jej własnego uznania (zeznania S. S. k. 24-24v, 173v-174 t. I a.s.; zeznania B. P. k. 23v, 174 t. I a.s.).

S. S. pracowała na podstawie umowy zlecenia z dnia 15 kwietnia 2010 roku od dnia 1 maja do dnia 31 sierpnia 2010 roku. We wrześniu wróciła do Polski (zeznania S. S. k. 24-24v, 173v-174 t. I a.s.).

Wynagrodzenie S. S. za wykonanie umowy wypłacane było przelewem na rachunek bankowy prowadzony w walucie euro. W dniu 10 czerwca 2010 roku otrzymała od B. P. kwotę 1.000,00 euro tytułem zapłaty za maj. W dniu 22 czerwca otrzymała kwotę 200 euro tytułem zaliczki, a w dniu 30 czerwca 2010 roku kwotę 800,00 euro tytułem wynagrodzenia za czerwiec. Następnie w dniu 10 sierpnia 2010 otrzymała od płatnika kwotę 1.000,00 euro tytułem wynagrodzenia za lipiec, a w dniu 10 września 2010 roku kwotę 1.000,00 euro tytułem wynagrodzenia za sierpień (zeznania B. P. k. 258v, historia rachunku bankowego k. 47 t. akt ZUS).

W dniu 26 listopada 2013 roku B. P. wystawiła S. S. zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp-7, zgodnie z którym S. S. w 2010 roku osiągnęła przychód w wysokości 5.300,00 złotych (zaświadczenie Rp-7 k. 41-42 akt ZUS).

Stan faktyczny w sprawie został ustalony na podstawie dowodów z zeznań S. S. oraz B. P., jak również na podstawie dowodów ze wskazanych dokumentów.

Sąd zaznacza, że ponowne rozpoznanie sprawy zgodnie z zaleceniami Sądu Apelacyjnego zawartymi w uzasadnieniu wyroku z dnia 8 marca 2017 roku, sygn. akt III AUa 957/16, zostało ograniczone do kontroli prawidłowości ustalonej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne za miesiąc wrzesień 2010 roku z tytułu wykonywania umowy zlecenia. Sąd Okręgowy nie prowadził więc szerokich ustaleń w przedmiocie charakteru umowy o dzieło z dnia 15 kwietnia 2010 roku. Kwestie związane z oceną tej umowy nie były sporne w sprawie, ponieważ ostatecznie B. P. nie kwestionowała, że S. S. od maja do sierpnia 2010 roku pracowała w ramach umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym

stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Ustalenia dotyczyły zatem wynagrodzenia otrzymanego przez S. S. za okres pracy od maja do sierpnia 2010 roku w Niemczech.

Wysokość otrzymanego wynagrodzenia Sąd ustalił na podstawie historii rachunku bankowego S. S. z dnia 29 listopada 2013 roku, który zawiera wykaz przelewów przychodzących od B. P. tytułem wynagrodzenia za poszczególne miesiące. Wysokości wykonanych przelewów nie były kwestionowane również przez B. P. (k. 321 t. I a.s.). Wykazane w historii przelewów wynagrodzenie dotyczyło zarówno umowy zlecenia, jak i umowy nazwanej umową o dzieło, w związku z czym obejmuje cały przychód S. S. z tytułu pracy wykonywanej w Niemczech. Tym samym dokument ten jest wiarygodnym źródłem ustalenia podstawy wymiaru składek za sporny okres.

Zaświadczenie R-7 z dnia 26 listopada 2013 roku nie jest wiarygodnym dokumentem pozwalającym na ustalenie podstawy wymiaru składek dla S. S., ponieważ nie zawiera zarobków osiągniętych przez nią w walucie euro z tytułu umowy o dzieło (k. 41-42 akt ZUS). Wystawiając zaświadczenie B. P. uwzględniła jedynie wynagrodzenie z tytułu umowy zlecenia, natomiast zgodnie z ustaleniami Sądu do podstawy należało także uwzględnić wynagrodzenie z umowy nazwanej umową o dzieło, którą Sąd potraktował jako umowę o świadczenie usług.

Zeznania B. P. oraz S. S. zostały uznane za wiarygodne. Wynika z nich, że S. S. od początku maja do końca sierpnia 2010 roku nieprzerwanie przebywała w pracy na terenie Niemiec, natomiast wynagrodzenie za sierpień otrzymała w dniu 10 września 2010 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne i skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji w części.

Jak stanowi art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 300, tekst jedn. ze zm.) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej „zleceniobiorcami”, oraz osobami z nimi współpracującymi. Natomiast zgodnie z art. 12 ust. 1 cytowanej ustawy osoby te podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu.

Sposób obliczania wysokości podstawy wymiaru składek za zleceniobiorców został określony w art. 18 ust. 1 ustawy systemowej. Zgodnie z nim podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9. Wskazany przepis definiuje przychód jako przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych m.in. z tytułu umowy zlecenia.

Ponadto jak stanowi art. 18 ust. 3 ustawy systemowej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zleceniobiorców ustala się zgodnie z ust. 1, jeżeli w umowie agencyjnej lub umowie zlecenia albo w innej umowie o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, określono odpłatność za jej wykonywanie kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej albo prowizyjnie.

Natomiast na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy systemowej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe.

Sposób ustalania podstawy wymiaru na ubezpieczenie zdrowotne określa ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1510, tekst jedn. ze zm.). Na podstawie art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. e) tej ustawy osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy kodeksu cywilnego dotyczące zlecenia podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego. Zgodnie z art. 81 ust. 1 cytowanej ustawy do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne tych osób stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, przy czym z zastrzeżeniem ust. 6 podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe finansowanych przez

ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych.

W rozpatrywanej sprawie spór dotyczył prawidłowości ustalenia wysokości podstawy wymiaru na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne S. S., wykonującej umowę zlecenia na rzecz B. P., po ustaniu zatrudnienia za miesiąc wrzesień 2010 roku. Zaskarżona decyzja z dnia 4 czerwca 2014 roku zawiera określenie wysokości podstawy wymiaru składek za ten miesiąc – nie licząc pozostałych niespornych okresów – w związku z czym zakres rozpoznania Sądu ograniczony jest do przedmiotowych ustaleń wyłącznie za wrzesień 2010 roku. Przeniesienie sprawy na drogę sądową przez wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego ogranicza się wyłącznie do okoliczności uwzględnionych w decyzji, a między stronami spornych. Poza tymi okolicznościami spór sądowy nie może zaistnieć (wyrok SN z dnia 9 września 2010 r., II UK 84/10, Legalis nr 315923). Nie jest więc zasadne stanowisko organu rentowego, zgodnie z którym brak jest podstawy do przyjęcia, że wypłacona S. S. kwota 1.000,00 euro w dniu 10 września 2010 roku nie może stanowić podstawy wymiaru składek za ten miesiąc, w związku z czym przyjąć należy wynagrodzenie za cały okres pracy w ramach umów zlecenia. Zaskarżona decyzja w spornej części odnosi się do września 2010 roku, w związku z czym stosownych ustaleń należy dokonywać z uwzględnieniem przychodu wyłącznie za ten miesiąc.

Sąd ustalił, że we wrześniu 2010 roku S. S. uzyskała z tytułu wykonywania zlecenia 1.000,00 euro, które stanowi przychód, od którego należy obliczyć podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne w rozumieniu art. 18 ust. 3 ustawy systemowej oraz art. 81 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Organ rentowy błędnie ustalił więc wysokość podstawy na kwotę 13.296,72 złotych.

Ponadto organ rentowy nie wziął pod uwagę przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1949, tekst jedn.). Przepisy tego rozporządzenia należy stosować w brzmieniu obowiązującym w dacie ustalenia podstawy wymiaru składek za poszczególne miesiące. Jak stanowi § 2 ust. 1 pkt 16 tego rozporządzenia podstawy wymiaru składek nie stanowi część wynagrodzenia pracowników, których przychód jest wyższy niż przeciętne wynagrodzenie, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy, zatrudnionych za granicą u polskich pracodawców, z wyłączeniem osób wymienionych w art. 18 ust. 12 ustawy - w wysokości równowartości diety przysługującej z tytułu podróży służbowych poza granicami kraju, za każdy dzień pobytu, określonej w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, z tym zastrzeżeniem, że tak ustalony miesięczny przychód tych osób stanowiący podstawę wymiaru składek nie może być niższy od kwoty przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy.

Natomiast zgodnie z brzmieniem § 5 ust. 2 rozporządzenia obowiązującym od dnia 1 sierpnia 2010 roku przepis § 2 rozporządzenia stosuje się odpowiednio przy ustalaniu podstawy wymiaru składek m.in. osób wykonujących pracę na umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia.

Organ rentowy niezasadnie nie dokonał odliczenia od kwoty stanowiącej wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne S. S. równowartości diety przysługującej z tytułu podróży służbowych poza granicami kraju, za każdy dzień pobytu, do kwoty przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy systemowej. S. S. była zatrudniona za granicą (w Niemczech) u polskiego pracodawcy, a przepis § 2 ust. 1 pkt 16 wskazanego rozporządzenia znajduje zastosowanie również w przypadku osób wykonujących umowę zlecenia (wyrok SA w Łodzi z dnia 22 lipca 2015 r., III AUa 1197/14, Legalis nr 1360869). W konsekwencji organ rentowy powinien zastosować ten przepis przy ustalaniu wysokości podstawy wymiaru za wrzesień 2010 roku.

Wysokość diet, o których stanowi omawiany przepis, określona została w obowiązującym w okresie przebywania przez S. S. w Niemczech rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 roku w sprawie

wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. z 2002 r., nr 236, poz. 1991, tekst jedn. ze zm.). Zgodnie z § 4 ust. 2 rozporządzenia wysokość diety za dobę podróży w poszczególnych państwach jest określona w załączniku. Natomiast zgodnie z pkt 71 załącznika kwota diety za dobę podróży do Niemiec wynosi 42 euro.

Jednocześnie nie budzi wątpliwości Sądu, że od przychodu stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zleceniobiorcy należy odliczyć kwoty stanowiące równowartość diety z tytułu podróży służbowej pomimo okoliczności, że diety te nie były faktycznie wypłacone. Ustawodawca wyraźnie wskazał w § 2 ust. 1 pkt 16 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku, że podstawy wymiaru składek nie stanowi część wynagrodzenia jedynie w wysokości równowartości diety przysługującej z tytułu podróży służbowych poza granicami kraju, za każdy dzień pobytu. Podstawy wymiaru składek nie stanowi więc sama równowartość diet, niezależnie od tego, czy wynagrodzenie z tego tytułu zostało rzeczywiście osiągnięte (wyrok SN z dnia 29 września 2009 r., I UK 122/09, OSNP 2011, nr 9-10, poz. 136).

Podsumowując powyższe należało więc ustalić równowartość diet przysługujących wnioskodawczyni za każdy dzień pobytu w Niemczech w sierpniu 2010 roku, za które przyznane zostało wynagrodzenie w dniu 10 września 2010 roku. Równowartość diet za 31 dni sierpnia, przyjmując 42 euro za każdy z nich, wynosi 1.302,00 euro (31 dni x 42 euro/dzień). Kwota ta wyrażona w walucie polskiej wynosi 5.132,67 złotych. Przeliczając równowartość diet Sąd wziął pod uwagę kurs euro według Narodowego Banku Polskiego z dnia 9 września 2010 roku, tj. z dnia poprzedzającego wypłatę wynagrodzenia, który wynosił 3,9421 złote. Jak bowiem stanowi § 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku stanowiące podstawę wymiaru składek przychody pracownika osiągnięte w walutach obcych przelicza się na złote w sposób przyjęty w przepisach o podatku dochodowym od osób fizycznych. Z kolei zgodnie z art. 11a ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1509, tekst jedn. ze zm.) przychody w walutach obcych przelicza się na złote według kursu średniego walut obcych ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień uzyskania przychodu. W związku z tym równowartość diet wyniosła 5.132,67 złotych ($42 \times 3,9421 = 165,57 \text{ zł/dzień} \times 31 \text{ dni} = 5.132,67 \text{ zł}$). Tymczasem kwota przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy systemowej, wynosiła w 2010 roku 3.146,00 złotych. Kwota ta została ogłoszona w obwieszczeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w roku 2010 oraz przyjętej do jej ustalenia kwoty prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia (Dz. U. z 2009 r., nr 80, poz. 997).

W związku z powyższym należało przyjąć, że równowartość diet w przypadku S. S. przewyższa kwotę przeciętnego wynagrodzenia za 2010 roku. Z tego względu, zgodnie z pkt 16 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku należało ustalić, że miesięczny przychód stanowiący podstawę wymiaru składek wynosi w jej przypadku kwotę 3.146,00 złotych, odpowiadającą kwocie przeciętnego wynagrodzenia za 2010 rok. Z tych względów Sąd Okręgowy w punkcie I wyroku zmienił zaskarżoną decyzję w części dotyczącej ustalenia podstawy wymiaru składek po ustaniu zatrudnienia za miesiąc wrzesień 2010 roku i ustalił, że podstawa wymiaru składek dla S. S. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy zlecenia u płatnika CENTRUM (...) B. P. na ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe i wypadkowe wynosi 3.146,00 złotych i na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 2.791,76 złotych.

W punkcie II wyroku Sąd orzekł o kosztach procesu z uwagi na wynik sprawy zgodnie z art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. Wartość przedmiotu sporu przyjęta przez Sąd stanowi różnicę pomiędzy wysokością podstawy wymiaru składek ustaloną przez organ rentowy, a ustaloną przez Sąd, tj. 11.837,91 złotych. Natomiast wysokość kosztów procesu, na które składały się także koszty postępowania apelacyjnego, została ustalona w oparciu o rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015, poz. 1800, tekst jedn.) w dacie złożenia apelacji. Sąd przyznając wynagrodzenie pełnomocnikowi wnioskodawczyni w kwocie 1200,00 złotych miał na uwadze niezbędny nakład pracy adwokata i wkład jego pracy w przyczynienie się do wyjaśnienia okoliczności faktycznych istotnych do rozstrzygnięcia sprawy. Pełnomocnikowi wnioskodawczyni przysługuje również zwrot kosztów zastępstwa procesowego za I instancję w kwocie 3600,00 zł na podstawie powyższego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w brzmieniu nadanym od dnia 27 października 2016 roku (Dz. U. z 2016 r., poz. 1668). Tym

samym Sąd zasądził w punkcie II wyroku od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz B. P. kwotę 4.800,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy w Lublinie, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.